

men maar dadelijk veronderstelt, dat hij bij gebrek aan concurrentie zijn taak zóó zal opvatten, dat het hem niet schelen kan, hoe de door hem af te leveren koepokstof zal zijn en hoe hij zijn afnemers bedient.

Waarom bij een centrale inrichting „de koepokstof toch altijd, uit het oogpunt der bereiding, maar een betrekkelijk onbelangrijke onderdeel der werkzaamheid zal zijn”, en dit niet het geval is bij de tegenwoordige bestaande inrichtingen, waar, voor zoover mij bekend is, nu nog evenals vroeger de directeuren ook nog ander werk (particuliere praktijk!) doen dan alleen het beheeren van de onder hun toezicht staande inrichtingen, is mij een raadsel. Ik zou zoo zeggen, dat de directeur van een centrale koepokinrichting zich nog beter zal inrichten en specialiseeren op de bereiding der vaccine, dan de directeuren der bestaande inrichtingen zich nu volgens prof. SALTET reeds hebben gedaan, omdat de eerste zich geheel aan dit bedrijf zal *kunnen* wijden.

Aangezien prof. SALTET de inrichting te Amsterdam beschrijft als een inrichting, die zóó uitstekend is, dat hij verklaart niet te weten, in welk opzicht „de outillage in een centrale inrichting beter zou kunnen wezen”, terwijl daar verder reeds een hoeveelheid goed werkzame entstof voor jaren aanwezig is, zou het mijns inziens voor de hand liggen, om deze inrichting te maken tot *de* centrale koepokinrichting in Nederland. Ik zou dan evenwel vreezen, dat de te benoemen directeur op den duur bij gebrek aan voldoende werk geneigd zou zijn, om, tenzij dit pertinent werd verboden, naast zijn hoofdwerk nog andere bezigheden te zoeken, en dat hij dan, als geheel liggende in de lijn van zijn hoofdwerk, vanzelf ertoe zou komen om, evenals ik in Indië heb gedaan, ook andere vaccins en sera te gaan bereiden.

's-Gravenhage,
20 April 1921.

A. H. NIJLAND,
*Oud-Directeur van het
Instituut-PASTEUR te Weltevreden.*

NIJMEGEN EN DE LUES.

Sedert eenige weken volg ik met aandacht de afdeelvingsverslagen van Nijmegen, mede in verband met de opmerking van ROMBACH. De aandachtige lezer van ons *Tijdschrift* weet waar het om gaat. Ik ken Nijmegen en ik ken ROMBACH. Beiden zijn leuk.

Dat een zoo belangrijke ziekte in een zoo belangrijke stad niet over het hoofd werd gezien, wist ROMBACH ook wel, al had hij verstandiger gedaan, te bedenken, dat men van een ongevraagd advies slechts zelden genoeg beleeft. Doch wie onzer is altijd even voorzichtig met den inkt?

Nijmegen is een stad waar de collegae ernstig zijn-op zijn tijd, maar waar aan de vreugde van het leven terdege aandacht wordt geschonken. Men moet het beleefd hebben, om het goed te beseffen. Zoo is ook de bevolking van Nijmegen, waaruit volgt, dat SCHAUDINN, wat dat betreft, zijn eerste spirochaete best in Nijmegen had kunnen kleuren. Ik meen, dat het nu uit moet zijn met de speldeprikjes van VAN ALPHEN. Als curiositeit vermeld ik nog, dat het een Nijmeegsch arts was, ik meen mij te herinneren, dat hij VAN KEKEM heet, die 15 jaar geleden op zijn promotie de stelling verdedigde, dat de spirochaete pallida de verwekker der lues is. Kan het toevalliger?

Rotterdam, 25 April 1921.

A. F. SOER.

ANEURYSMA AORTAE ABDOMINALIS.

Inderdaad is een aneurysma der buikaorta veel zeldzamer dan van de borst-aorta, gelijk collega RIJTMAN opmerkt. Maar de Nederlandsche literatuur levert er toch meer op dan de twee, die RIJTMAN vermeldt, uit de jaren 1903 en 1909. In de dissertatie van H. LEEFMHUIS over aortitis luetica, die in het pathologisch laboratorium van het Rotterdamsche ziekenhuis werd bewerkt (1917), zijn in het